

3

โรคและอุบัติเหตุ ที่เกิดจากการทำงาน

หน่วยการเรียนรู้ที่

ความหมายของโรค และอุบัติเหตุที่เกิดจากการทำงาน

โรคและอุบัติเหตุที่เกิดจากการทำงาน หมายถึง โรคและความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นกับผู้ปฏิบัติงาน ในขณะที่สัมผัสกับงานหรืออยู่ในบรรยากาศการทำงานที่เป็นพิษภัย จนเป็นสาเหตุให้ร่างกายได้รับบาดเจ็บ หรือเกิดความเจ็บป่วยจนเป็นโรคหรือพิการหรืออาจถึงขั้นเสียชีวิตได้ รวมไปถึงโรคที่เกิดจากสาเหตุทางอ้อม ในการทำงานด้วย เช่น การถูกเลิกจ้าง การลดเวลาทำงาน การลดเงินเดือน ทำให้เกิดภาวะความเครียด วิตกกังวล นอนไม่หลับ ส่งผลให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บ โรคซึมเศร้า ซึ่งอาจส่งผลกระทบรุนแรงต่อชีวิตได้

สาเหตุของโรค และอุบัติเหตุ จากการทำงาน

1 — ตัวผู้ปฏิบัติงาน —

เพศ
อายุ
สุขภาพ
ชั่วโมงการทำงานแต่ละวัน

• แบ่งออกได้ดังนี้

ระยะเวลาของการประกอบอาชีพ
ความรู้ความเข้าใจในงาน
ความประมาท
ความไวต่อการเกิดโรค

2 สภาพแวดล้อม —

เสียง
แสง
ความร้อน
ความสั่นสะเทือน
ความเย็น

• แบ่งออกได้ดังนี้

สารเคมี
อุปกรณ์ในการทำงาน
พลังงานจากแม่เหล็กไฟฟ้า
สารกัมมันตรังสี
ฝุ่นละออง

3 — อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร —

ชำรุด สึกหรอง
ไม่ถูกขนาด หรือไม่เหมาะสมกับงาน
ขาดความสมบูรณ์
อุปกรณ์ เครื่องมือ ที่ขาดการบำรุงรักษาให้มีสภาพพร้อมใช้งาน

• ที่นำมาใช้งานมีสภาพดังนี้

4 — สังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม — มีดังนี้

นายจ้าง
หัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน
เพื่อนบ้าน

เศรษฐกิจ
สิ่งแวดล้อม

โรคที่เกิดจากการทำงาน และแนวทางป้องกัน

งานด้านเกษตรกรรม

ปัจจุบันนี้เกษตรกรรมมีการนำเทคโนโลยีและสิ่งประดิษฐ์สมัยใหม่ มาช่วยทุ่นแรงเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร รวมถึงการนำสารเคมีต่าง ๆ เข้ามาใช้ เพื่อให้ผลผลิตออกมาสวยงาม เป็นที่พึงพอใจ ขณะเดียวกัน สิ่งเหล่านี้อาจก่อให้เกิดโทษต่อตัวเกษตรกร และสิ่งแวดล้อม เมื่อเกษตรกร ต้องเกี่ยวข้องกับสารเคมี และเครื่องมือทางการเกษตรก่อให้เกิด ผลกระทบ ต่อร่างกายดังนี้

1

สารเคมีและยาปราบศัตรูพืชที่เกษตรกรนำมาใช้

ทำให้เกิดอาการคลื่นไส้ เวียนศีรษะ อาเจียน ช็อก หหมดสติ
กล้ามเนื้อกระตุก และอาจรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิตได้

2

ฝุ่นละอองจากฟางข้าว และขานอ้อย

เป็นอันตรายต่อระบบหายใจ ส่งผลให้เยื่อพังผืดที่ปอด ทำให้ปอด
ทำงานผิดปกติหรือพิการ เป็นโรคเกี่ยวกับปอด และกลายเป็น
มะเร็งในที่สุด

3

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพทำให้เกิดอันตราย ต่อเกษตรกรได้หลายอย่าง

เช่น พายุ น้ำท่วม เป็นสาเหตุของการเกิดโรคไข้หวัด น้ำกัดเท้า
เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีอันตรายที่เกิดจากสัตว์มีพิษที่อยู่ใน
สิ่งแวดล้อมนั้น เช่น งูพิษ แมลงมีพิษ ยุง และสัตว์อื่นๆ ที่เป็น
พาหะนำโรค เป็นต้น

4

สัตว์เลื้อยของเกษตรกร

มีหลายชนิด เช่น วัว ควาย สุกร แพะ แกะ เป็ด ไก่ เป็นต้น
สัตว์บางชนิดเป็นพาหะนำโรคแอนแทรกซ์มาสู่คนได้

5

เครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร

มีด จอบ เสียม รวมไปถึงเครื่องมือ เครื่องใช้ขนาดใหญ่ รถไถนา
เครื่องสีข้าว ฯลฯ ก็สามารถก่อให้เกิดผลกระทบต่อการบาดเจ็บ
หรือถึงขั้นเสียชีวิตของเกษตรกรได้เช่นกัน หากเกษตรกรขาด
ความรู้ ขาดความระมัดระวัง หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์

แนวทางการป้องกันโรคที่เกิดจากงานด้านเกษตรกรรม เกษตรกรและ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมมือกันเพื่อหาแนวทางป้องกันไม่ให้เกิดโรคหรือ
เกิดอันตราย ดังนี้

1. เกษตรกรจะต้องเอาใจใส่ ดูแล เสริมสร้างสุขภาพของตนเองให้มีความสมบูรณ์
ทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างเต็มความสามารถและมี
ประสิทธิภาพ
2. เกษตรกรควรรหาความรู้เกี่ยวกับวิธีการทำงานอย่างถูกสุขลักษณะ การใช้อุปกรณ์
เครื่องมืออย่างระมัดระวัง วิธีการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง รวมถึงการปฏิบัติตาม
คำแนะนำหรือข้อบังคับของความปลอดภัยในการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร
และสารเคมี

3. สวมอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล เพื่อไม่ให้สารเคมีเข้าสู่ร่างกาย
4. หลีกเลี่ยงการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือที่ชำรุด หรือเครื่องมือที่มีสภาพไม่พร้อมใช้งาน
5. รักษาความสะอาดตนเองหลังจากใช้สารเคมี ทำความสะอาดสถานที่ทำงาน และเก็บเครื่องมือ อุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบในสถานที่ที่ปลอดภัย

งานด้านอุตสาหกรรม

คนงานส่วนหนึ่งเดินทางเข้ามาในเมืองหลวง เพื่อทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จึงมีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคภัยไข้เจ็บที่เกิดจากสารเคมี สารเคมีแต่ละประเภทเมื่อเข้าสู่ร่างกายจะก่อให้เกิดผลที่แตกต่างกัน

แนวทางการป้องกันโรคที่เกิดจากการทำงานด้านอุตสาหกรรม มีดังนี้

1. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ต้องใช้ พร้อมทั้งตรวจสอบสภาพความเรียบร้อยก่อนนำไปใช้ทุกครั้ง
2. แต่งกายให้เหมาะสมกับสภาพของงาน และใช้เครื่องป้องกันอันตรายส่วนบุคคลขณะปฏิบัติงาน
3. อาบน้ำทุกครั้งหลังจากเสร็จงาน
4. ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของหน่วยงานอย่างเคร่งครัด

งานด้านศิลปหัตถกรรม

ผู้ประกอบอาชีพด้านศิลปหัตถกรรมจะต้องใช้อุปกรณ์เครื่องมือ หรือเครื่องจักรต่าง ๆ ด้วยความระมัดระวัง ไม่ประมาท มีความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือเหล่านั้นเป็นอย่างดี และก่อนลงมือปฏิบัติงานจะต้องใช้สิ่งช่วยป้องกันการเกิดอุบัติเหตุด้วย

แนวทางการป้องกันโรคที่เกิดจากการทำงานด้านศิลปหัตถกรรม มีดังนี้

1

แต่งกายให้รัดกุม และใช้เครื่องป้องกันอันตรายส่วนบุคคลทุกครั้งเมื่อปฏิบัติงาน

2

มีสมาธิขณะปฏิบัติงาน โดยไม่เหม่อลอย และไม่หยอกล้อกัน

3

เก็บอุปกรณ์ให้เป็นระเบียบทุกครั้งหลังเสร็จงาน

งานด้านคหกรรม

ผู้ประกอบอาชีพคหกรรม อาจเกี่ยวข้องกับเครื่องมือ ของมีคม หากขาดความระมัดระวัง หรือขาดความชำนาญ อาจเกิดอุบัติเหตุขึ้นได้

1

อุปกรณ์ของมีคม

ผู้ใช้จะต้องมีความระมัดระวัง และนำอุปกรณ์ต่าง ๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพงาน

2

ความร้อน

ต้องระมัดระวังให้อยู่ในบริเวณที่มีอากาศถ่ายเท ระวังการถูกน้ำร้อนลวก หรืออุบัติเหตุจากความร้อนอื่น ๆ และของมีคม

3

สภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม

เป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน

แนวทางการป้องกันโรคที่เกิดจากการทำงานด้านคหกรรม มีดังนี้

1. แต่งกายให้เรียบร้อยเหมาะสมกับประเภทของงาน
2. ใช้อุปกรณ์ ให้เหมาะสมกับงาน
3. จัดวางอุปกรณ์ เครื่องใช้อย่างเป็นระเบียบ หยิบใช้ง่าย
4. ทำความสะอาดและจัดสถานที่ และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ให้มีความเหมาะสม พื้นไม่สกปรก ไม่ลื่น และอากาศถ่ายเทสะดวก

งานด้านคหกรรม

งานด้านพาณิชย์กรรม

งานด้านพาณิชย์กรรมคืออาชีพที่เกี่ยวข้องกับการค้าขาย ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในร้านค้า หรือในสำนักงาน อุบัติภัยที่เกิดกับผู้ทำงานด้านพาณิชย์กรรม อาจมาจากสาเหตุดังนี้

1

การขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย

2

ความสะอาด

3

อัคคีภัย

4

การเก็บและกองวัสดุสิ่งของ

งานด้านพาณิชย์กรรม

แนวทางการป้องกันโรคที่เกิดจากการทำงาน
ด้านพาณิชยกรรม สาเหตุของอุบัติเหตุในงานด้าน
พาณิชยกรรมที่กล่าวมา ก่อให้เกิดโรคและอุบัติเหตุแก่
พนักงานได้ตั้งแต่อาการป่วยหรือบาดเจ็บเล็กน้อย
จนถึงอาการหนักหรือร้ายแรงถึงพิการหรือไม่สามารถ
ใช้ชีวิตอย่างปกติได้ สิ่งสำคัญของการทำงานด้านนี้คือ
จะต้องจัดสถานที่ทำงานให้เป็นระเบียบ บอคมให้
พนักงานมีความรู้เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือที่
ใช้ในสำนักงาน เพื่อให้สามารถใช้ได้อย่างถูกต้อง และ
ปลอดภัย

อุบัติเหตุที่เกิดจาก การทำงานและแนวทางป้องกัน

คำว่า “อุบัติเหตุ” มาจากคำว่า อุบัติ หมายถึง เกิดขึ้น และคำว่า ภัย หมายถึง สิ่งที่ทำให้กลัว หรืออันตราย อุบัติภัย หมายถึง ภัยหรืออันตรายที่เกิดจากอุบัติเหตุ ซึ่งเกิดขึ้นอย่างกะทันหันโดยไม่ทราบล่วงหน้า การทำงานหรือการใช้ชีวิตโดยไม่ประมาท จะสามารถช่วยลดอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นได้ อุบัติภัยที่เกิดจากการทำงานที่เกิดขึ้น มีดังนี้

1 อัคคีภัย

2 การชนส่ง

3 การเคลื่อนย้ายหรือการยกของขึ้น-ลง

4 การหกล้มหรือตกจากที่สูง

อุบัติเหตุที่เกิดจากการทำงาน

การป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานจะมีประสิทธิภาพ จะต้องได้รับความร่วมมือจาก 3 ฝ่าย ได้แก่

1 หน่วยงานราชการ

2 ผู้ปฏิบัติงาน

3 เจ้าขององค์กรหรือเจ้าของสถานประกอบการ

